

2

Algemene beschouwingen over het bestuursprogramma 2022-2026 en de programmabegroting 2023-2026
De algemene beschouwingen zijn toegevoegd. Deze zijn ONDER EMBERGO tot vanavond (3 november) na het uitspreken ervan.

De fracties spreken hun algemene beschouwingen uit. Het vervolg van de behandeling van het bestuursprogramma en de begroting vindt plaats tijdens de raadsvergadering op 10 november.

(Vertrouwelijk) CDA - Algemene beschouwingen bestuursprogramma en begroting.pdf

(Vertrouwelijk) Lokaal - Algemene beschouwingen Begroting en bestuursprogramma 2023.pdf

(Vertrouwelijk) D66 - Algemene beschouwingen Bestuursprogramma 2022-2026 en begroting 2023 DEF.pdf

(Vertrouwelijk) SP - Algemene beschouwing-bestuursprogramma-v2_2022-2026.pdf

(Vertrouwelijk) SP - algemene beschouwingen Begroting-2023_v2.pdf

(Vertrouwelijk) Progressief Bernheze - Algemene Beschouwingen 2022.pdf

(Vertrouwelijk) VVD - algemene beschouwingen 2022.pdf

(Vertrouwelijk) 50PLUS - Algemene beschouwingen 50PLUS bestuursprogramma 2022-2026 en programmabegroting 2023 definitief.pdf

Algemene beschouwingen CDA Bernheze Bestuursprogramma en begroting 2023-2026

Voorzitter, collega's, belangstellenden,

De CDA-fractie zal het voorliggende bestuursprogramma en de programmabegroting integraal behandelen in deze beschouwingen. Wat ons betreft zijn het bestuursprogramma, de agenda voor deze vier bestuursjaren, en de begroting, de investeringsagenda, nauw met elkaar verweven.

Wij zijn bijzonder trots op het proces van totstandkoming. Een eerste aanzet in de vorm van een coalitieverklaring en een participatief traject met betrokkenheid uit heel Bernheze met een strakke en straffe planning om zo goed uit de startblokken te komen. Dat verdient een compliment aan de organisatie, bestuur, en niet in de laatste plaats de inwoners die hebben meegesproken en onze gemeenteraad.

We verwachten als CDA een solide, toekomstbestendige koers voor Bernheze. Het bestuursprogramma biedt als een soort paraplu ruimschoots handvatten voor deze bestuursperiode, om daaronder nieuw beleid op te stellen, bestemmingsplannen te maken en door te investeren in onze lokale samenleving.

Er liggen stevige en uitdagende programma's om aan verder te werken. Wij denken dan onder meer aan de Woonvisie, het buitengebied en de blijvende uitdagingen in het sociaal domein zoals jeugdzorg en onze ouderenzorg. Ook het vluchtelingenvraagstuk blijft naar verwachting de komende jaren onze aandacht en inzet vragen. We hebben daar recent een goede discussie over gehad in de commissie Bestuur & Strategie en wij willen graag van het college weten wanneer wij de terugkoppeling en notitie kunnen verwachten over het vervolg? Ten aanzien van wonen willen wij u nogmaals expliciet vragen om te blijven zorgen dat er betaalbare woningen worden gebouwd in alle dorpen. Dat vraagt nu al om vaststelling van nieuwe plannen om die capaciteit waar te maken.

Voorzitter, alles benoemen gaat te ver maar wij willen toch enkele positieve thema's en zaken noemen.

Dat is in elk geval de investeringsagenda op het gebied van infrastructuur. Enkele grote projecten zoals de Schoonstraat, Weijen-Laar, de Heuvel en de Gouverneursweg staan nu definitief in de planning. Wij willen wel aandacht vragen voor de planning van Weijen-Laar, die nu erg uitgesmeerd is over meerdere jaren. Wat ons betreft kan daar doorgepakt worden en kan ergens in 2024 al gestart worden met de aanleg als de voorbereidingen zijn afgerond.

U timmert ook stevig aan de weg waar het gaat over sporten, bewegen en onderwijs. De continue investeringen in kunstgras, robotmaaiers, de nieuwbouw van blokhut 't Veerhuis in Nistelrode en de verbouw of nieuwbouw van basisscholen Op Weg en Toermalijn vallen op. Wij kijken erg uit naar het onderzoek en locatiestudie rondom basisschool Op Weg. Dat geldt ook voor de locatiestudie van het sportpark in Heeswijk-Dinther. Wij geven het college graag nogmaals mee dat het voor ons een harde voorwaarde is dat er éérs een geschikte locatie

voor een gezamenlijk sportpark gevonden moet zijn voordat verhuizing überhaupt aan de orde komt.

De gemeentelijke dienstverlening, die krijgt wat ons betreft terecht een prominente plek en aandacht in de programma's. We vinden het als CDA-fractie van groot belang dat dit verder op orde wordt gebracht en we beloftes en planningen waar maken... ook dat is dienstverlening. We zullen dit als CDA-fractie scherp blijven controleren omdat verbetering nog steeds noodzaak is.

Financieel zien we dat conform het principe 'huishoudboekje' wordt begroot, 'heb je niets, dan kan je niets'. De financiële meevaller vanuit het Rijk helpt ons met de structurele uitgaven en tegelijkertijd vinden wij een buffer aanhouden gelet op 2026 terecht. Een stukje rentmeesterschap, dat zien wij ook bij onze reserves terug, Bernheze kan tegen een stootje!

De last van de onroerend zaak belasting blijft ook binnen de perken, wonen en leven in Nederland is op dit moment al duur genoeg, het niet hoeven volgen van actuele inflatiecijfers is noemenswaardig.

Ons buitengebied blijft de komende jaren in beweging. Het is op verschillende plaatsen ook onrustig door de ontwikkelingen en thema's die momenteel spelen. Wij vinden dat we daar als gemeente zoveel mogelijk rust, helderheid en kansen in moeten aanbrengen. Dit vraagt van ons medewerking aan nieuwe initiatieven die nu nog niet volledig vast liggen in bestaand beleid. Wij zijn dan ook benieuwd wanneer wij de opvolging van onze motie kansenbeleid kunnen verwachten en of u daar al een tipje van de sluier kan oplichten? Wij willen dit namelijk zo snel mogelijk doorgevoerd hebben en vinden dat we niet kunnen wachten op de omgevingswet.

De investeringen in ICT en datagestuurde werken vinden wij bijzonder passend bij de tijd waarin we leven. Wel willen wij u vragen daar vaart mee te maken, problemen in den lande met gehackte overheidsorganisaties, data-diefstal en het stil vallen van de organisatie willen wij te allen tijde voorkomen. Daar moet Bernheze zich stevig toe wapenen.

Het data gestuurde werken in Bernheze staat nog in de kinderschoenen geeft u aan, wij stellen als CDA vast dat daar inderdaad nog een wereld te winnen valt. Bijvoorbeeld op het gebied van lokaal aanbesteden aan onze eigen middenstand. In de beantwoording op onze schriftelijke vragen geeft u aan daar geen enkel zicht op te hebben, geen cijfers, niets. Wij vinden dat een gemiste kans.

Dat kan natuurlijk niet en dat vraagt om verbetering. Wij zullen dan ook een motie indienen om die verbeteringen in gang te gaan zetten.

Voorzitter, afsluitend, we kunnen tevreden zijn als gemeente Bernheze. We staan er goed voor, we kunnen er tegenaan. We wensen het college dan ook veel succes met de uitvoering van dit programma en de begroting.

Mart Smits – fractievoorzitter CDA Bernheze

LOKAAL

Algemene Beschouwingen Bestuursprogramma 2022-2026 en Begroting 2023

3 november 2022

Voorzitter, collega-raadsleden, leden van het college en andere belangstellenden,

Bestuursprogramma

Voor ons ligt ter bespreking het bestuursprogramma 2022-2026 en de begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2026. De begroting is gebaseerd op het bestuursprogramma.

Met genoeg kunnen wij constateren dat vanaf het moment van de vorming van een coalitie in goed overleg met collega-partijen en de inbreng van eenieder die dat wilde en ook heeft gedaan een bestuursprogramma voor de komende jaren tot stand is gekomen.

Daarbij kunnen wij ook constateren dat veel van onze voornemens in het partijprogramma van Lokaal tot uitvoering kunnen worden gebracht.

Kort na de gemeenteraadsverkiezingen hebben de coalitiepartijen elkaar gevonden en in juni een verklaring uitgebracht als startdocument om te komen tot een breed gedragen bestuursprogramma.

Het bestuursprogramma kent 3 kernambities *((1). We gaan bouwen, 2). we gaan werken aan veerkracht en 3) we doen het samen.*

Als reactie op het bestuursprogramma wordt vaak gesteld dat dit niet concreet genoeg is en te veel beloften inhoudt die niet keihard zijn, zoals "we streven naar" we gaan onderzoeken", etc.

Lokaal is zich bewust van het feit dat dit programma de grote lijnen bevat voor de gehele bestuursperiode tot en met 2026 en dus op veel terreinen meer richtinggevend is dan een concrete belofte kan inhouden. De concrete vertaling van het programma in te behalen resultaten zal in de jaarlijkse kadernota en de begroting zijn beslag krijgen.

Toch bevat het programma onderdelen die op zich een enorme uitdaging gaan vormen. Allereerst is daarbij te noemen de ambitie om 1200 woningen te gaan bouwen in deze bestuursperiode. Dat zal waarachtig nog een hele opgave worden. Zeker als dat gaat gebeuren in overeenstemming met de vastgestelde woonvisie en de huidige ontwikkelingen in de markt (stijgende kosten grondstoffen en stijgende hypotheekrente).

De ambitie om het samen te doen impliceert dat wij de inwoners als volwaardige partner zien in het participatieproces en ook vroegtijdig in het proces betrekken. Ook samenwerking in politiek verband als partijen binnen de gemeenteraad en samen met het college en de ambtelijke organisatie moet daaronder worden begrepen.

Maar ook de regionale samenwerking met andere gemeenten wordt van steeds groter belang. Het zal dan ook belangrijk worden om met elkaar de samenwerkingsstrategie

vorm te geven en alert te zijn op kansen die er voor de gemeente in regionaal verband ontstaan zoals bij de regiodeal en het vervolg daar op.

Lokaal hoopt de komende jaren in goede harmonie met de collega-partijen vorm en inhoud te kunnen geven aan het bestuursprogramma.

Begroting 2023

Lokaal heeft tot tevredenheid kunnen constateren dat als beleidsuitgangspunt in de begroting is opgenomen om terughoudend te zijn met belastingverhogingen voor de inwoners.

Gelukkig heeft onze gemeente een financieel solide positie. De uitkeringen van het Rijk en de opgebouwde reserves maken het voor ons mogelijk om de komende drie jaren jaarlijks 1,5 miljoen euro te investeren en een buffer op te bouwen voor tegenvallers in de toekomst.

De huidige ontwikkeling met betrekking tot de inflatie baart evenwel zorgen voor de toekomst. Ook als gemeente hebben wij te maken met risico's zoals bijv. de gevolgen van de oorlog in Oekraïne, de sterke stijging van de energiekosten, de krapte op de arbeidsmarkt, de extra toestroom van vluchtelingen, enz.

En dan hebben we nog maar pas de ingrijpende gevolgen van de Corona-crisis gehad. Bovendien is er nog geen zicht op eventuele tegenvallers in de algemene uitkering en het zogenaamde "ravijnjaar" 2026.

Er is gelukkig voor onze gemeente al een meevaller doordat de uitkomsten van de septembercirculaire hoger zijn dan verwacht en het eerder begrote tekort in 2026 beperkt blijft tot 800.000 euro. Maar Lokaal is blij dat ook de collega-fracties in de Commissie BS hebben aangegeven het er mee eens te zijn om de buffer van 1.9 mln te blijven handhaven voor onvoorziene tegenvallers.

"Wij investeren met de rem er op" zoals de portefeuillehouder dit noemt.

Als wij de eerste kernambitie om voldoende woningen te bouwen ook kunnen waarmaken, zal de winstverwachting uit toekomstige bouwgrondexploitaties ook gerealiseerd kunnen worden. Voor de komende 10 jaar bedraagt die verwachting ruim 8 miljoen, waarvan alleen al in 2023 ruim 2 miljoen is te realiseren.

Aandacht zal er moeten zijn om de resultaatsverplichting van 25% sociale woningen voortkomend uit de woonvisie te realiseren. Met name is er al vaker gesproken over de bouw van flexwoningen of Tiny-houses zo u wilt.

Wanneer kunnen wij daadwerkelijke plannen tot uitvoering zien komen nu de behoefte aan dit soort woningen zo groot is?

U gaat er in de begroting van uit dat de OZB-tarieven het komende jaar gelijk aan de inflatiecorrectie verhoogd worden met 2,8 %. Lokaal kan zich hierin vinden.

Voorzitter, daar waar Bernheze in het recente verleden tot een gemiddelde gemeente behoorde als het ging om de gemiddelde woonlasten voor een inwoner, constateren wij nu met genoegen dat volgens het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) over 2022 onze gemeente voor de eigenaar/bewoner plaats

134 van de 349 gemeenten in neemt. Voor de huurders zijn de woonlasten zo laag dat wij op de 23^{ste} plaats staan. Dit is geen slechte positie en stemt ons tevreden.

De uitbreiding van de personeelsformatie kunnen wij onderschrijven om de ambities ook te kunnen realiseren. Ook geven wij in overweging om daar waar wenselijk of nodig ook aan inhuur van externe krachten te doen. De totale kosten daarvan zijn in 2022 qua begroting fors minder voorzien ten opzichte van 2021 in verhouding tot de totale loonsom, terwijl ook voor 2023 een gering percentage voorzien is (blz.112). Op verschillende plekken in de begroting zien wij echter dat investeringen pas na jaren uitgevoerd worden terwijl de voorbereidingskosten al komend jaar gemaakt worden. Door externe aanbesteding / inhuur kunnen ambities ook eerder gerealiseerd worden. Is het wel reëel om anders dan in andere jaren minder inhuur te begroten?

Dat de verdere herontwikkeling van de traverse in HD sterk vertraagd en pas in september 2023 tot uitvoer zou kunnen komen omdat de straatstenen (klinkers) er niet zijn, komt bij veel inwoners vreemd en zelfs ridicul over. Is er dan geen enkele mogelijkheid om die periode te verkorten?

De doorontwikkeling van de organisatie vanuit het programma “Terug naar de Kern” waarbij in verbinding met de samenleving de dienstverlening geoptimaliseerd wordt is dringend nodig. De kwaliteit van de dienstverlening staat al jaren ter discussie als wij de signalen vanuit de samenleving serieus nemen. Gelukkig dat daar nu extra op wordt ingezet en ook de communicatie naar “buiten” extra aandacht krijgt. Veel gaat er goed, maar soms ook niet. Wat Lokaal betreft dient onze organisatie dienstbaar te zijn aan de samenleving en onze inwoners. Vaak is een ander gedrag de oorzaak van de signalen die dan de toon zetten. Het is dan ook goed dat wij hierover met elkaar van gedachten wisselen.

De griffie heeft extra formatie gekregen om de besluitvorming van de raad nader toe te lichten en de volks vertegenwoordigende rol van de raad mede vorm te geven. Is die functie inmiddels ingevuld en wanneer kunnen wij resultaten op dit terrein verwachten?

Verder vragen wij ons af of met de inzet van werkervaringstrajecten of stageplekken ook bij toezicht en handhaving extra slagen gemaakt kunnen worden. Immers als een stagiaire samen met een Boa op pad gaat, ontstaat er ook extra ruimte en zeker ook extra toezicht in de openbare ruimte.

Opvallend is de investering in de renovatie van het kunstgrasveld van HDL (waterveld) terwijl ook gedacht wordt aan een nieuw gezamenlijk sportpark in Heeswijk-Dinther op een andere plek. Is dat geen kapitaalvernietiging?

Extra aandacht vraagt Lokaal voor de burgerparticipatie, het betrekken van onze inwoners in een vroegtijdig stadium bij belangrijke projecten. Hoe kunnen wij in het proces van besluitvorming door de raad onze inwoners mee laten praten, denken, en ideeën aan laten dragen. Op welke termijn kan de werkgroep Democratische Kwaliteit op dit gebied een voorstel doen?

Dat er overigens een goed financieel beleid wordt gevoerd en ons huishoudboekje goed op orde is blijkt ook uit het weerstandsvermogen (136%) wat goed is te noemen.

Gelet op de financiële positie van onze gemeente kunnen wij als fractie Lokaal instemmen met de begroting en de daarin opgenomen investeringsplannen. Wij zijn trots op onze gemeente en hopen met deze begroting nog meer te kunnen betekenen voor onze inwoners.

Tot slot voorzitter, wil ik u en uw collegeleden danken voor deze begroting. Onze dank gaat zeker ook uit naar de ambtelijke organisatie voor de wijze waarop die de begroting heeft opgesteld.

Mede namens mijn fractiegenoten dank ik u allen voor uw aandacht.

Fractie Lokaal

Frans van de Ven
Jan Bouwman
Sander Schaareman
Rob Houweling
Gerjo van Kessel

Tekst Algemene beschouwingen Bestuursprogramma 2022-2026 en programmabegroting 2023

D66 Bernheze – Sascha Kraus, fractievoorzitter

Participatie, kwaliteit van dienstverlening en schone lucht.

Dank u wel voorzitter. Allereerst danken we het college voor de voorliggende stukken. In de afgelopen maanden is er in samenwerking met alle ambtenaren veel werk verzet om deze stukken tot stand te brengen. Daarbij is voor het bestuursprogramma gekozen voor een nieuwe werkwijze, waarin de gehele raad en inwoners van onze gemeente betrokken zijn. Deze nieuwe werkwijze is een zoektocht in de concrete vormgeving van het proces. Maar de intentie is participatie. Participatie, een term die de afgelopen maanden al veel voorbij gekomen is en de komende maanden, of zelf jaren, hopelijk zelfs nog meer. De afstand tussen inwoners en de gemeente is groot. De opkomst bij de afgelopen verkiezingen was voor ons schikbarend laag. Hoe kunnen we onze inwoners betrekken bij onze gemeente? Hoe zorgen we ervoor dat de vraagstukken die in onze gemeente spelen ook zichtbaar zijn voor inwoners? Hoe zorgen we ervoor dat iedereen in onze gemeente gezien en gehoord wordt in het participatieproces, en niet alleen de welbekende en altijd terugkerende inwoners. Hoe betrekken we juist de inwoners die we nu niet bereiken? Dit zijn voor ons vraagstukken die de komende jaren centraal staan. Ook in het bestuursprogramma zien we participatie terug komen. En zelfs in de begroting hebben we een kostenpost gericht op participatie opgenomen. Maar wat is die participatie waar we op zoek zijn dan? Participatie is niet je mening geven en je zin krijgen. Participatie is ook niet heel hard nee roepen. Participatie is mee mogen denken, samen op zoek naar de beste oplossingen, iedereen de ruimte geven om gehoord en gezien te worden en inwoners een actieve rol laten spelen in onze gemeente. Dat betekent bij het maken van ons beleid en het nemen van beslissingen dat we inwoners in een vroeg stadium betrekken. Zo weten we wat er speelt, kunnen we uitgebalanceerde keuzes maken en vergroten we de kans op draagvlak voor besluiten. Maar het is ook het faciliteren van inwonersinitiatieven. Onze inwoners de kans geven om zelf met ideeën te komen, en de ideeën en denkracht van onze inwoners stimuleren en ondersteunen. In het bestuursprogramma gaan we in op de eerste vorm van participatie, inwoners betrekken bij beleid. Het is heel mooi dat dit vastgelegd is, en nu is het zaak om het ook daadwerkelijk te doen. En niet op het moment dat het moeilijk wordt te denken 'maar hoe dan? Dus doe nu maar niet'. Maar juist dan is het belangrijk dat we doorpakken en inwoners laten zien dat ze echt mee mogen praten en denken en dat dit leidt tot een gebalanceerd besluit.

Wat geen plekje heeft in het bestuursprogramma is de tweede vorm van participatie, de inwonersinitiatieven en het ondersteunen van deze inwonersinitiatieven. Opmerkelijk genoeg heeft het wel een plekje in de programmabegroting, maar niet in de tekst van het bestuursprogramma. Dat vinden wij een gemis. We zien deze inwonersinitiatieven als een zeer waardevolle manier van participatie! Iets dat we willen koesteren! Waarin we als gemeente deze inwonersinitiatieven willen ondersteunen waar dat mogelijk is en waar daar behoefte aan is. Daarom zullen wij op dit punt een amendement in dienen. Daarbij willen we in het bestuursprogramma opnemen dat we een beleidskader gaan vaststellen in 2023, waarin we vastleggen wat het proces is en hoe we de inwonersinitiatieven ondersteunen. Maar ook, hoe

we dit gaan doen tot het moment dat het beleidskader vastgesteld is en tot uitvoering is gekomen. Want ook nu zijn deze initiatieven waardevol en willen we ze ondersteunen.

Het ondersteunen van deze initiatieven hangt voor ons samen met het tweede thema dat we willen benoemen in deze algemene beschouwingen. Dit tweede thema is de kwaliteit van dienstverlening. Wij zien dit als een breed begrip, waar niet alleen de fysieke diensten onder vallen. Natuurlijk is het belangrijk dat je op tijd je paspoort kunt halen, en dat de vergunningen binnen de gestelde termijn verleend worden. En net zo belangrijk is de wijze waarop we dat doen, de klantvriendelijkheid naar onze inwoners. Maar misschien nog meer van belang: kunnen wij als gemeente voldoen aan alle gerechtvaardigde en reële wensen en behoeftes van onze inwoners? Dat betekent dus ook het ondersteunen van initiatieven van inwoners wanneer die er zijn, maar in bredere zin: kunnen we als gemeente voldoen aan de behoeftes van onze inwoners? Aan wat onze inwoners echt nodig hebben? Op het gebied van kunst & cultuur, wonen, natuur & recreatie en bijvoorbeeld ook op het gebied van klimaat adaptatie. Onze samenleving verandert, we hebben te maken met meerdere grote complexe vraagstukken. En kunnen wij naast de fysieke diensten en de klantvriendelijkheid, de komende jaren ook kwaliteit van dienstverlening bieden in de wijze waarop we als gemeente deze complexe vraagstukken oppakken, ontrafelen en effectief aanpakken? Deze complexe vraagstukken bevinden zich ook op regionale schaal. Waarmee de samenwerking binnen de regio en ook onze samenwerkingsstrategie als gemeente Bernheze van invloed zijn op onze kwaliteit van dienstverlening aan inwoners. Kunnen we lokaal een goede kwaliteit van dienstverlening leveren, en kunnen we ook in de regionale samenwerking onze inwoners vertegenwoordigen en ook in deze regionale context kwaliteit van dienstverlening bieden aan onze inwoners. Dat zal voor ons de komende jaren een terugkerend thema zijn waar we de raad en het college zullen vragen om hier scherp op te blijven. Wat is deze kwaliteit van dienstverlening en hoe gaan we dat monitoren? Afgelopen maandag (31 oktober 2022) hebben we hier een eerste discussie over gevoerd en wij verwachten dat we hier de komende jaren nog vaker het gesprek over zullen voeren. Want onze inwoners mogen een goede kwaliteit van dienstverlening van ons verwachten!

Als we kwaliteit van dienstverlening in deze brede context zien, dan is een van de vraagstukken de lucht-, bodem-, en waterkwaliteit. Voor ons is dit een van de urgente complexe vraagstukken waar we als gemeente voorstaan. Natuurlijk staan we daarin niet alleen en zijn dit vraagstukken die ook regionaal spelen en ook regionaal opgepakt worden. Maar dat ontslaat ons niet van onze eigen verantwoordelijkheid als gemeente. Onze inwoners mogen verwachten dat wij binnen de gemeente werken aan het verbeteren van de luchtkwaliteit, nu en niet pas vanaf 2024. Onze inwoners mogen van ons verwachten dat we werken aan de bodem- en waterkwaliteit, bijvoorbeeld door te werken aan klimaatadaptatie. Deze onderwerpen komen terug in het bestuurprogramma, maar wat ons betreft te marginaal. Daarom zullen wij amendementen indienen op het gebied van de luchtkwaliteit, en op het gebied van lucht-, bodem-, en waterkwaliteit. Deze amendementen zijn gericht op concrete acties die we als gemeente op korte termijn zelf kunnen ondernemen. Voor het verbeteren van de luchtkwaliteit en gericht op lucht-, bodem-, en waterkwaliteit door middel van kleine stapjes in klimaatadaptatie. Daarnaast komt de lucht-, bodem-, en waterkwaliteit niet voor als kostenpost in de programmabegroting. Ook op dat punt zullen we een amendement indienen. Als we hier actief werk van

willen maken, zoals het bestuursprogramma al aangeeft en waar wij allen nog maar meer nadruk op willen leggen, dan zullen we er ook fondsen voor uit moeten trekken.

Beste voorzitter, op veel punten steunen wij de voorliggende stukken. Het feit dat er een sluitende begroting ligt met reserveringen voor de toekomst, dat vinden wij een waardevol goed. Bernheze is op dit moment een financieel gezonde gemeente en dat willen we ook blijven. Maar op een aantal punten zullen wij de door mij hiervoor genoemde voorstellen voor aanvullingen doen. Hierbij ligt wat ons betreft de nadruk op participatie & inwoners initiatieven, een scherpe discussie op het gebied van kwaliteit van dienstverlening, en nadrukkelijke aandacht voor het werken aan schone lucht en aan de bodem- en waterkwaliteit. Dank u wel.

Samen bouwen aan een veerkrachtig Bernheze

Het bestuursprogramma 2022 - 2026 is een document dat met veel input tot stand is gekomen. De basis was de coalitieverklaring van CDA, Lokaal en SP. Na verwerking van input vanuit de gemeenteraad breed, de samenleving en een opiniërende bespreking is er een definitief programma uitgerold. Dat ligt nu voor. Op de eerste plaats dank aan ieder die hiervoor inspanning geleverd heeft. Op 31 pagina's staat kort en bondig bijeen wat Bernheze gaat doen tot 2026. Goed overzichtelijk verdeeld over 7 aandachtsvelden.

1.

De inzet op leefbare kernen blijft de kracht van Bernheze. Door maximaal in te zetten op betaalbare huur- en koopwoningen geeft Bernheze een krachtige impuls aan de leefbaarheid van kernen. Immers door 1.200 woningen waarvan 75% betaalbaar, bind je jongeren aan de eigen kern. De situatie omtrent de omgevingswet blijft, na een nieuw uitstel vanuit Den Haag en voorspelde ICT problemen, een groot punt van zorg. De snelheid die daarmee op gebied van ruimtelijke ontwikkelingen gemaakt kan worden, blijft voorlopig ongewis.

2.

Door de inzet op positieve gezondheid kan Bernheze stappen zetten richting een gezonde en zorgzame gemeente. Sport en bewegen blijven stimuleren via scholen en clubs is wezenlijk. Voldoende accommodaties moeten beschikbaar blijven. De aandacht voor de sportaccommodaties in de kern Heesch blijft onverminderd aanwezig bij de fractie van de SP. De zorg over uitblijven van adequate cijfers omtrent realiseren van de tweede volwaardige sporthal blijft. Hier ziet de SP fractie graag vervolg acties tegemoet. Schonere lucht blijft een zorgpunt. De uitstoot van verkeer en intensieve veehouderij dient verder verlaagd te worden middels emissiereductie. Een combinatie van maatregelen is aan de orde. Een gezond leefmilieu blijft de doelstelling.

3.

Klimaatbestendigheid en biodiversiteit vragen meer dan ooit de aandacht. De inzet op verdere verduurzaming vraagt innovatiekracht. In breder verband werken aan CO2 reductie en opwekken van groene stroom. De tijd dringt. Hoe sneller Bernheze afscheid kan nemen van fossiele brandstoffen, des te beter. Door in te zetten op beter beheren van Bernhezer bossen kan er zeker klimaatwinst gehaald worden. Verder liggen er echte kansen bij de landschappelijke inpassing van Heesch-west waarbij liefst 60 hectare beschikbaar is om te gebruiken voor klimaatbestendige maatregelen.

4.

In het verlengde van klimaatbestendigheid dienen landbouw en economie verder te verduurzamen in Bernheze. Initiatieven in die richting verdienen steun. Belangrijk dat inwoners een boterham kunnen blijven verdienen in Bernheze. Bestaande bedrijventerreinen blijven gebruiken en verduurzamen. Parallel kansen geven op nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen Heesch-west en 't Runneke. De aandacht voor lokale ondernemers staat voorop wat de SP Bernheze betreft.



5.

Veilige samenleving voor iedereen. De aanpak van ondermijning blijft een speerpunt de komend bestuursperiode. De onderwereld vermengd steeds meer met de bovenwereld. Alert zijn de komende jaren blijft belangrijk. Toezicht en handhaving gaat over de gemeentegrens. Samenwerken binnen de regio vraagt om robuuste structuren en handhavers in de straat.

6.

Samenwerking blijft de kracht van gemeenten, dus ook voor Bernheze. Ga het wiel niet uitvinden maar gebruik de tijd om te innoveren. Kom regionaal tot delen van kennis en expertise.

7.

De inwoners van Bernheze hebben behoefte aan efficiënte dienstverlening. De inzet tot 2026 is gericht op begrijpelijke taal, bereiken van minimaal 80% van de inwoners met informatie. De SP kijkt in die zin zeer uit naar de introductie van het programma Kwaliteit van Dienstverlening dat in 2023 verwacht wordt.

De SP Bernheze kijkt met vertrouwen vooruit naar de komende bestuursperiode. Een ambitieus maar realistisch programma ligt voor; waar de SP Bernheze mede aan de basis heeft gestaan.

De SP Bernheze kijkt met vertrouwen uit naar de vierde opeenvolgende bestuursperiode als partner van deze coalitie met CDA en Lokaal.

Dank voor uw aandacht.

0. Proloog

De Coronacrisis houdt de samenleving nog steeds in haar greep. De toekomst blijft onzeker, het virus geeft zich nog niet gewonnen. Verder wordt de samenleving geconfronteerd met de gevolgen van de oorlog in Ukraine en de losgeslagen energiemarkt. Zaak om ogen en oren goed open te houden richting de inwoners van Bernheze.

1. Inleidend

Een sluitende begroting 2023 voor Bernheze.

De SP blijft zeer tevreden over de prima financiële positie van Bernheze. Jarenlang consistent en doelmatig beleid hebben tot een sterke financiële positie geleid. Een gemeente met 30.000 inwoners, die de zaken meer dan voortreffelijk op orde heeft.

De begroting is een duidelijk overzicht van inkomsten ten bedrage van 89,1 miljoen euro. Daarvan geeft Bernheze 89 miljoen rechtstreeks uit. Een kleine marge resteert van 100.000€. Goed om te zien dat Bernheze ook in de nieuwe bestuursperiode blijft investeren. Zeker in deze onzekere tijden blijven investeringen noodzakelijk om lokale werkgelegenheid te blijven stimuleren. Verder is het een goed streven om de extra middelen uit het gemeentefonds die tot 2026 in het verschiet liggen in te zetten om onder meer de dienstverlening te verbeteren. Duurzaam personeelsbeleid wordt de nieuwe orde. Goede mensen binden aan de organisatie en nieuwe krachten vinden op de arbeidsmarkt. Beter vissen in de vijver dan anderen. **Vraag: Hoe gaan we dat doen?**

2. Leefbare kernen.

De verduurzaming van de totale woningvoorraad is urgenter dan ooit. De uit de hand gelopen energiemarkt maakt dit duidelijk. Naast de inzet van de woningbouwcorporaties bij verduurzaming van de voorraad sociale huurwoningen hebben ook woningeigenaren zeker hulp nodig. De SP pleit derhalve voor de inzet van een taskforce verduurzaming 2030. **Vraag: Hoe kijkt het college hier tegenaan?**

3. Een gezonde en zorgzame gemeente

De gemeente Bernheze streeft naar een inclusieve samenleving. Dat wil zeggen ook een inclusief personeelsbestand. Bij het aantrekken van nieuw personeel zet Bernheze de deur nog steeds open voor personen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Maar. Zij die door hun beperking niet kunnen voldoen aan de exacte eisen van de functie, bijvoorbeeld het urencriterium, maar wel de juiste achtergrond hebben dienen ook serieus genomen te worden tijdens een sollicitatie. **Vraag aan college: Kan dit onderdeel van het beleid worden?**

Mantelzorgers blijven de speciale aandacht verdienen. Zij vervullen een belangrijke rol in de samenleving. De SP denk hierbij aan actief inzetten van respijtzorg. Middels onder andere het Sportakkoord Bernheze zetten we in op meer bewegen door iedereen. In het kader van een nog meer inclusieve samenleving waarbij iedereen mee kan doen stelt de SP Bernheze voor om in iedere kern gelegenheid te realiseren voor mensen met hoge nood. Vooral in de strijd tegen eenzaamheid is dit belangrijk. Mensen moeten naar het toilet kunnen als ze in het centrum van een kern zijn. **Daarvoor dient de SP een motie in bij de behandeling van de begroting 2023.**

4. Sociaal domein

Nog steeds goed om te constateren dat de miljoenen die jarenlang structureel overbleven op de WMO in een integrale aanpak van het totale sociaal domein beschikbaar blijven. Op die manier is er een robuuste buffer om tegenslagen op te vangen. Mensen helpen blijft uitgangspunt voor de SP Bernheze

5. Economie en landbouw

De SP blijft zich onverkort zorgen maken over de situatie aangaande de verdere ontwikkeling van het bedrijventerrein Heesch-west. Maatschappelijk is het verzet in brede zin sterk toegenomen. Procedures lopen er bij de Raad van State. Het uitgeven komt nog niet opgang, terwijl economische omstandigheden reeds verslechteren. Belangstelling voor kavels komt mogelijk onder druk te staan van de gewijzigde economische situatie. **De vraag hierbij: halen we 2024 met de eerste uitgifte?**

De transitie in de landbouw is van belang voor een leefbaarder platteland. Schonere lucht, levensvatbare bedrijfsvoering. Waar mogelijk nieuwe verdienmodellen toestaan conform het bestuursakkoord.

6. Lastendruk en de minima

De SP staat met betrekking tot de lastendruk graag even stil bij de minima. De mensen met een laag inkomen gaan 6,01% minder betalen aan lokale lasten. Sociaal en solidair.

Verder is het goed aanvullend te vermelden dat de mensen met een kleine portemonnee (de minima) ontzien worden door een kwijtschelding via de BSOB van € 152,- op de afvalstoffenheffing. Tevens betalen minima met een huurhuis geen rioolheffing. Woningeigenaren met een laag inkomen hebben ook recht op kwijtschelding van de rioolheffing. Sociaal en solidair.

7. Sociale woningbouw

Een blijvend, steeds terugkerend punt van voortdurend aanhoudende zorg is sociale woningbouw. Inwoners met een smalle beurs komen op lange wachtlijsten te staan voor een geschikte sociale huurwoning. De fractie van de SP vraagt ook voor 2023 wederom de aandacht van het college voor de sociale woningbouw.

Om de woningnood, voor met name de kleine en middelgrote portemonnee, enigszins te lenigen op korte termijn, ziet de SP graag concreet de realisatie van het eerste contingent Tiny Houses in alle kernen van Bernheze. Hierbij kan de gemeente Bernheze zelf eerste initiatiefnemer zijn. Op die manier krijgen alle kernen snel betaalbare woningen erbij. Vooral jongeren en spoedzoekers zijn dan geholpen.

8. Samenvattend

De fractie van de SP kan zich in grote lijnen goed vinden in de begroting voor 2023. Blijven investeren in de leefbaarheid van Bernheze. Een consequent beleid in de afgelopen 12 jaar. De sterkste schouders blijven ook in 2023 de zwaarste lasten dragen. Een verhoging van de OZB met de voorgestelde aanpassing van 2,8% is nodig, en derhalve aanvaardbaar, om alle voorzieningen in Bernheze op het gewenste niveau te houden.

Fractie SP
Cor van Erp



Algemene Beschouwingen

Uit te spreken door Jesse Jansen op donderdag 3 november 2022 (gesproken woord geldt).

Voorzitter,

Maart lijkt met alles wat er gebeurt in de wereld alweer lang geleden. Maar de nieuwe periode is pas net begonnen. Deze bespreking van bestuursprogramma en begroting is het eerste grote moment waarop we aan onze inwoners kunnen laten zien wat hun stem in maart heeft betekend. Het eerste grote moment waarop we met elkaar laten zien waarom er nieuwelingen aangewezen zijn om zich met het gemeentebestuur te bemoeien, of ouwe rotten zijn aangewezen om de schatkist te blijven bewaren.

De bijna zeventuizend mensen die in maart naar de stembus zijn gegaan hebben hopelijk hoge verwachtingen van ons. Die verwachtingen hebben wij waar te maken. Want in tijden waarin steeds meer mensen het moeilijk hebben kan juist de lokale politiek het verschil voor die mensen maken. En Progressief Bernheze is vastberaden dat te doen.

Voorzitter,

De meeste mensen in Bernheze hebben het goed. De werkloosheid is laag, het besteedbaar inkomen is hoog en de meeste mensen hebben een spaarpotje om op te teren. Maar dat geldt niet voor iedereen. Hoe groter de groep waarmee het goed gaat is, hoe groter ook de kans dat de groep waarmee het minder goed gaat wordt vergeten.

Maar die groep dreigt wel groter te worden. Door alles wat er in de wereld om ons heen gebeurt komen mensen die altijd goed rond hebben kunnen komen in de knel. En durf je dan op te staan en om hulp te vragen? Progressief Bernheze hoopt het.

Maar wij vrezen dat deze mensen uit schaamte voor andere maatregelen kiezen. Kiezen voor het overboord gooien van muziek- en sportlessen of de keuze maken voor goedkope junkfood in plaats van gezondere,

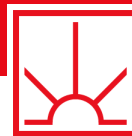
duurzamere alternatieven. Kiezen voor de route zonder schaamte, maar met alle gevolgen van dien voor gezondheid, ontwikkeling en contact met andere mensen. Een recept voor problemen. Problemen voor de mensen zelf, maar uiteindelijk ook voor onze gemeenschappen als geheel.

Van een bestuursprogramma dat midden in een crisis als deze geschreven wordt mag je daar een duidelijk antwoord op verwachten. Het tegendeel is echter waar. Dit bestuursakkoord doet alsof de crisis niet bestaat of van korte duur is. Maar voor de mensen die nu met kopzorgen zitten is dat niet zo. Die kunnen niet wachten op de ontwikkeling van een aanpak. Die verwachten antwoorden van de politiek. En als die antwoorden niet in dit bestuursprogramma staan waarin alle ambities voor de komende vier jaar staan dan vindt Progressief Bernheze dat gewoon wereldvreemd.

Gelukkig heeft de gemeenteraad het heft in eigen hand genomen en het college per motie gevraagd om te komen met een ruimhartige compensatieregeling voor mensen die door de energiekosten in de knel komen. Gezien de urgentie verwacht Progressief Bernheze dat deze regeling inmiddels klaar is en uitgevoerd wordt, en dat er een klusteam in de wijken aan de slag is om mensen te helpen bij het nemen van energie- en waterbesparende maatregelen. Maar is dat ook zo? En welke andere maatregelen gaat het college nemen om ervoor te zorgen dat mensen niet langdurig in financiële problemen komen?

Waarom zouden we bijvoorbeeld de norm voor bijzondere inkomensondersteuning niet verhogen van 120 naar 130%? Met een beperkte investering kunnen we een grotere groep mensen helpen om te blijven sporten, muziekles te blijven volgen en noodzakelijke vervangingen te kunnen doen. Wij overwegen om daartoe een voorstel in te dienen.

Dat zou ook een mooie besteding zijn van het geld dat jaarlijks overblijft in het sociaal domein. Want wat Progressief Bernheze betreft moet dat geld geïnvesteerd blijven worden in het welzijn van onze inwoners. Om dat te garanderen hebben wij een amendement voorbereid.



Voorzitter,

Gelukkig blijft niet elke crisis in dit bestuursprogramma onbenoemd. Voor klimaatbestendigheid en biodiversiteit is terecht een heel hoofdstuk ingeruimd. Daarin vinden wij veel goede punten terug.

Na jaren van verstening gaan we eindelijk weer vergroenen in de dorpen. Na jaren van bomenkap gaan we aan de slag met bomenplant. Progressief Bernheze kijkt uit naar de Misse als het groene dorpspark van Heesch. Want dat is waar dit college voor gaat zorgen, toch? Of is daarvoor nog een motie nodig?

Maar alleen inzetten op het klimaatbestendig maken van onze dorpen is onvoldoende. Dat we aan de slag moeten met klimaatbestendigheid is een gevolg van een te lakse houding in de voorbije jaren.

Het is logisch dat we ons moeten aanpassen aan het veranderende klimaat. Maar de échte ambitie moet volgens Progressief Bernheze een andere zijn. Voor de gezondheid van onze planeet en onszelf moeten we ons niet alleen aanpassen. We moeten ervoor zorgen dat de klimaatverandering die ontstaat door ons gedrag geremd of zelfs gestopt wordt. Ook een relatief kleine gemeente als Bernheze heeft daar een bijdrage in te leveren. Waar blijft bijvoorbeeld de door de gemeenteraad gevraagde fietsstraat die de rand van Heesch verbindt met het dorpscentrum, zodat fietsen aantrekkelijker wordt dan het nemen van de auto?

Voorzitter,

We zijn op de goede weg waar het gaat om energieopwekking. Maar in het veranderen van het gedrag van mensen en het inzetten op besparing hebben we nog veel werk te verzetten. De beste manier om kosten te besparen en minder afhankelijk te worden van Russisch gas is besparen. Vorig jaar nam deze gemeenteraad een motie aan om een campagne te starten die duurzaam gedrag moet stimuleren. Is het niet tijd om die alsnog uit te gaan voeren? Beter laat dan nooit.

Voorzitter,

In het gezonder maken van onze leefomgeving is ook een belangrijke rol weggelegd voor de agrariërs in onze gemeente. Onze kleine gemeente is groot in het produceren van voedsel. Maar dat eist zijn tol. De uitstoot van de agrarische sector is groot, ondanks alle inspanningen die boeren al jaren plegen om deze uitstoot te verkleinen.

Onze gemeente mag dan wel niet direct naast een natura-2000 gebied liggen, de impact op onze natuur is er niet minder om. De komende jaren gaan veel vragen van onze boeren. Als gemeente kunnen we hen de helpende hand bieden. Maar wat Progressief Bernheze betreft alleen als dat leidt tot een gezondere leefomgeving. Dat kan niet zonder een verkleining van de veestapel. Miljoenen dieren op ons kleine stukje grond, dat is kei ongezond voor mens, dier en planeet.

Wanneer gaan we nou écht werk maken van betere water-, bodem- en luchtkwaliteit? Met D66 hebben wij een amendement voorbereid.

Voorzitter,

De meest vreemde dieren die in onze gemeente wonen zijn misschien wel in deze raadszaal te vinden. Wij, mensen.

Wij wonen met veel plezier in onze dorpen. Het is goed leven, wonen en werken hier. Dat is ook de reden dat veel jongeren en ouderen graag in onze dorpen willen blijven wonen. Maar dat is met de huizenprijzen van de laatste jaren niet zo gemakkelijk meer.

In de woonvisie hebben we met elkaar lef getoond en grote ambities beschreven waar het gaat om de bouw van betaalbare koop- en huurwoningen. We hebben talloze instrumenten gevonden die ons kunnen helpen om die doelen te bereiken. En nu moeten we die instrumenten als de wiedeweerga gaan gebruiken.

Maar de ambitie van dit bestuursprogramma voor de woningmarkt komt niet verder dan het verder ontwikkelen van instrumenten. Dat zijn niet de ontwikkelingen waar mensen in kunnen wonen. Met dit tempo gaan we



nergens komen. En daar zijn jong en oud dan mooi de dupe van. Dus college, wanneer krijgen de eerste Bernhezenaren de sleutel van hun tiny house?

Voorzitter,

In dit bestuursprogramma lijkt 'visie' het toverwoord. Goede acties worden in bijna ieder hoofdstuk verstopt achter nog op te stellen visies. Dat is zonde. Er zijn zoveel mooie dingen die we als gemeente nu, vandaag, voor mensen kunnen doen. Acties die zorgen voor meer betaalbare woningen, voor minder financiële problemen en voor meer gemeenschapszin.

Laten we de ruimte nemen om daarmee direct aan de slag te gaan. Ook als de visie nog niet op papier staat. Want papier kan het zich veroorloven om geduldig te zijn, mensen in de knel kunnen dat niet. Dank u wel.



Algemene beschouwingen 2022

In het besef dat u al een aantal sprekers heeft aangehoord zal ik het proberen kort te houden.

In het ultra kort: met veel dingen heel tevreden, met een aantal niet of wat minder. Fijn dat wij veel zaken terugzien vanuit het VVD verkiezingsprogramma!

We gaan iets nieuws doen! Zo begon t. Maar zoals al herhaaldelijk gezegd missen we in het bestuursprogramma de concrete doelen. Er ligt nu een agenda voor de komende periode maar de invulling moet nog plaatsvinden. En dat vinden we dubbel. Natuurlijk zijn we blij dat we nog iets te zeggen hebben; het is geen in beton gegoten programma. Tegelijkertijd missen we de doelstellingen. Wat willen we over 4 jaar nu bereikt hebben?

Het bestuursprogramma is genoemd “samen bouwen aan een veerkrachtig Bernheze”

Prachtig. Top. En dan de ambities.

1. we gaan bouwen. Gelukkig hebben wij de bouwambities al grotendeels vastgelegd want dit is de enige ambitie die smart is geformuleerd.
2. Positieve gezondheid. Hierover kun je niets negatiefs zeggen, omdat het nietszeggend is.
3. We doen het samen. Top! We gaan investeren in zorgvuldige en hoogwaardige dienstverlening. De VVD Bernheze is heel benieuwd hoe “we” dit gaan uitwerken. Wij zijn grote voorstander van samenwerken. Met inwoners, omliggende gemeenten, politie en college en de raad. Niet alleen om zaken op elkaar af te stemmen, maar van elkaar te leren/kennis op te bouwen en, ook niet geheel onbelangrijk om kosten te besparen.

En het zijn onzekere tijden. Een jaar geleden was Oekraïne nog ver weg. Nu lijkt het wel onze naaste buur. De gevolgen van deze bizarre oorlog merken we nu dagelijks. Alle stromen. Niet alleen de vluchtelingenstroom maar ook onder andere de brandstoftoevoer. En daardoor stijgen de prijzen van de grondstoffen en dus van heel veel producten. Gevolg is nu dat er bedrijven noodgedwongen moeten stoppen. Ook de inkomsten van de gemeente blijft een onzekere factor. Onze grootste inkomensbron krijgen we van het Rijk. Maar na 2026 verwachten we dat er minder geld vanuit het rijk gaat komen. We moeten dan wellicht hele drastische keuzes maken. Daarom is het goed dat we voorzichtig zijn met het uitgeven van geld. Dat we zorgen voor een voldoende buffer om eventuele tegenvallers en onzekerheden op te kunnen vangen.

Leefbare kernen.

Wonen en leven. De woonmarkt staat al lange tijd onder druk en zal dit waarschijnlijk ook nog wel een poos blijven. Wij hebben in onze gemeente de woonvisie waarin wordt bepaald hoeveel woningen er gebouwd gaan worden de aankomende periode. Maar dat is niet voldoende. We weten dat het onvoldoende woningen zijn. We weten dat de arbeidsmigratie en de vluchtelingenstroom toenemen. Gek dat wij dan in de media lezen dat de wethouder vindt dat er stop op initiatieven is. Het aantal woningzoekenden in Bernheze loopt op. De VVD Bernheze wil graag het eigen huizenbezit



stimuleren, onder andere door meer aandacht voor betaalbare woningen. Tegelijk hebben we een opgave voor de vluchtelingen/statushouders. Maar waarom al direct een huis, waarom niet in flex/tijdelijke-woningen. Maak het mogelijk om woningen te splitsen of om tijdelijke woningen neer te zetten. Maak het onmogelijk om starterswoningen uit te bouwen, zodat dit ook starterswoningen blijven en deze niet worden omgevormd tot eengezinswoningen. Maar ook de bedrijven verdienen hierin aandacht. Zij zorgen voor leefbaarheid en levendigheid in de dorpen, zij sponsoren onze verenigingen. En bij een gemeente waar je in woont en werkt ben je veel meer betrokken. En dus meer bereid om bv als vrijwilliger aan de slag te gaan. We willen graag meer ruimte voor bedrijven omdat we regionaal tegen de limieten van onze industrieterreinen oplopen en er behalve Heesch-West nergens uitbreidingen of plannen zijn voor bedrijfsterreinen. Maar we vragen wel weer aandacht voor de flexwoningen. De Wildhorst lijkt ons een prima plek om mogelijkheden van de diverse woonvormen te ontwikkelen.

Recreatie.

We lezen in het bestuursprogramma dat er wordt gekeken naar uitbreiden van de recreatieve fiets- en wandelroutes in Bernheze. En dat is mooi en sympathiek. Maar hoewel het uiteraard belangrijk is dat onze inwoners recreatief kunnen wandelen en fietsen, is uitbreiding hiervan, in het kader van keuzes maken, wat de VVD betreft geen prioriteit. Wat ons betreft zouden we onze focus moeten leggen op onderhoud. De VVD Bernheze wil er wel voor pleiten om hierin samen te werken met de omliggende gemeenten.

Ten aanzien van de Maashorst is de samenwerking niet geheel gelukt. De gemeente Oss heeft zich hieruit teruggetrokken. Maar wat ons betreft kan het niet zo zijn dat de gemeente Bernheze dat gat gaat vullen. 5% van de Maashorst is grondgebied van Bernheze. 5%. Dat betekent wat ons betreft dat we dus ook maar 5% participeren in de kosten. Wij hebben twijfels over de noodzaak van een nieuwe entree, maar laten ons graag hierover informeren.

Mobiliteit en verkeersveiligheid

VVD vindt dat straten, wijken in het bijzonder in de buurt van scholen en sportclubs het veilig moet zijn. En dat we daarin samenwerken met politie, ouders en buurtbewoners vinden wij eigenlijk een vanzelfsprekendheid. Daarbij moet nu al rekening worden gehouden met de mobiliteit van de toekomst.

Wat ons betreft dienen de basis voorzieningen in elk dorp aanwezig te zijn, maar we moeten wel logische keuzes maken. Wat willen aan voorzieningen? Fijn dat er bv een supermarkt is in het centrum en lekker op loop—en fiets afstand. En als dat betekent dat er dan verkeers- en parkeerproblemen gaan ontstaan is het wat ons betreft zaak om andere keuze te maken.

Omgevingswet



De hoop is dat de omgevingswet de regelgeving versimpelt waardoor het voor inwoners makkelijker en ondernemers makkelijker wordt om een vergunning aan te vragen. Inmiddels is de omgevingswet weer uitgesteld,. Wij staan er als VVD sceptisch in of het met de nieuwe omgevingswet het doel bereikt gaat worden wat we voor ogen hebben.

Gezonde zorgzame gemeente.

Ook wij vinden het belangrijk dat iedereen in Bernheze kan meedoen. En we vinden dat iedereen, al naar gelang zijn/haar capaciteiten een bijdrage kan leveren. En mensen willen graag meedoen. Zich gewenst voelen en voelen dat ze er toe doen. De VVD zet in op actieve deelname van iedereen. Wij vinden dat een uitkering niet vanzelfsprekend zou moeten zijn. En moet een tegenprestatie tegenover staan.

Tegelijkertijd willen dat iedereen die zorg nodig heeft die ook krijgt. En dat er aandacht is voor preventie m.b.t. gezonde levensstijl en hieraan gekoppelde de promotie van sportclubs en andere verenigingen. Elke euro die je hieraan uitgeeft betaalt zich dubbel en dwars terug.

Vluchtelingen.

De VVD Bernheze is net als de landelijke VVD van mening dat je vluchtelingen zoveel mogelijk in de eigen regio moet opvangen. Veilige landers moet je terugsturen en als dat niet lukt deze opvangen op een speciale, gesloten locatie. Wij zijn geen voorstander van grootschalige opvang in onze gemeente. Dit geeft teveel druk op ons ambtenarenapparaat, onze voorzieningen maar ook op onze huisartsen en tandartsen. Wij kunnen het simpelweg niet. Ook in dit dossier pleiten wij voor samenwerking met bv de gemeente Oss.

Veiligheid

Wij zijn gelukkig met het voornemen om het aantal BOA's uit te breiden. De VVD vraagt hier ook al jaren om. Bernheze heeft een totale oppervlakte van meer dan 90 km², 9.042 hectare, en 13000 huishoudens. Beleid maken is 1 ding, handhaven is belangrijk omdat hier een preventieve werking van uitgaat. Wij hebben een groot buitengebied. De trend is dat criminaliteit aan het verplaatsen is van stedelijke naar landelijke gebieden omdat hier minder toezicht is. Ook ondermijning neemt hierdoor toe. Wij moeten ons daarvan zeer bewust zijn. Naast toezicht, moeten wij er ook voor zorgen dat mensen de verdachte zaken willen melden. Dat er ook altijd een terugkoppeling plaatsvindt.

Dienstverlening.

Wij zijn (en wie niet) groot voorstander van een goede dienstverlening. Dit heeft, wat ons betreft, verschillende facetten. Zorg voor begrijpelijke communicatie naar de inwoners en ondernemers. Maak hierbij gebruik van alle nieuwe technologische mogelijkheden. Niet alleen helpt dat bij het



bijhouden van de werkvoorraad, het maakt overdragen van dossiers gemakkelijker. Digitaal werken, is geweldig, maar zorgt ook dat de inhoud begrijpelijk is. En vergeet de minder digitaal-vaardige medemens niet. Vraag de inwoners, door bijvoorbeeld een testpanel in te stellen, of er wordt begrepen wat er gevraagd wordt. Zorg voor een terugkoppeling met daarin de termijnen en de te nemen stappen. Het gemeentelijke apparaat is er omdat er inwoners zijn. De inwoners betalen de ambtenaren. Dat lijkt nog al eens vergeten te worden. Gedrag en met name vriendelijkheid hoort bij een goede dienstverlening.

Kortom, fijn dat er wordt geïnvesteerd in de dienstverlening. Tenminste, voor zover dit ook daadwerkelijk een gunstig effect heeft op de dienstverlening. Er zou wat ons betreft meer aandacht besteedt moeten worden aan efficiëntie. Wellicht kunnen we hiervoor mensen in dienst nemen? Ambitie is 20 FTE erbij. Mogelijk kunnen we deze vinden en zorgt dit er voor dat er minder verloop is en er minder arbeidskrachten kunnen worden ingehuurd. Toch vinden wij ook dat er rekening moeten worden gehouden met de mogelijkheid dat wij vanaf 2026 veel minder inkomsten hebben. Tegen die tijd zijn de 20 vaste arbeidskrachten geworden en dan? Wij vinden het bij een zorgzame gemeente/werkgever horen om hier vast rekening mee te houden.

Tot slot.

Wij blijven aandacht vragen voor de ondernemer. Koop lokaal. Geef als gemeente het goede voorbeeld door zoveel mogelijk lokaal in te kopen. Wees zuinig op onze ondernemers en zorg dat de dienstverlening naar ondernemers en bedrijven wordt verbeterd. Dit kan o.a. door de aanbevelingen in het onderzoeksrapport van de MKB vriendelijke gemeente over te nemen. Standaardisering van eenvoudige aanvragen met bv een digitale afhandeling zodat dit snel kan worden afgehandeld. Communicatie in begrijpelijke taal. Zoals eerder al aangeven zorgen bedrijven voor levendige centra, werkgelegenheid, betrokkenheid en sponsoring. En ze betalen ook nog fors mee aan de lokale lasten. Kortom win, win, win, win.

Algemene beschouwingen 50PLUS Bernheze op het bestuursprogramma 2022-2026 en programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026

Geachte voorzitter, collega's, belangstellenden hier aanwezig en thuis online meekijkend en luisterend.

Voor ik inhoudelijk op het bestuursprogramma en de begroting in ga, vraag ik allereerst aandacht voor de directe en indirecte gevolgen die de Oekraïne **oorlog** op de gemeente en het leven van ons als inwoners heeft.

We nemen als Nederland weliswaar niet direct met eigen militairen in Oekraïne deel aan de oorlog maarNederland is verder op alle andere denkbare wijzen wel direct betrokken in deze oorlog. Een oorlog direct aan onze **eigen** EU-buitengrens.

Behalve dat als gevolg daarvan de miljarden aan uitgaven en gevolgen van economische sancties over en weer ons om de oren vliegen, merken onze inwoners het op dit moment vooral in de portemonnee. Zeker gepensioneerden die al jaren een pensioenindexering mislopen.

Deze oorlogssituatie en alle gevolgen daarvan vragen wat 50PLUS betreft om 'Samen omkijken en zorgen voor elkaar'.

Dan alsnog naar het bestuursprogramma, de begroting 2023 en de meerjaren raming 2024-2026. 50PLUS kijkt daarbij nauwkeurig naar wat onze inwoners concreet mogen verwachten en in het bijzonder wat ouderen mogen verwachten als het gaat om een integrale aanpak en uitvoering van seniorenbeleid.

Bestuursprogramma in plaats van een coalitieakkoord

Vanuit een financieel gezonde startpositie zijn we begonnen aan deze nieuwe raadsperiode met daarin voor het eerst ook 50PLUS Bernheze.

In de aanloop naar de verkiezingen hebben de partijen Lokaal en 50PLUS gepleit voor een bestuursprogramma of raadsprogramma in plaats van een coalitieakkoord.

Hoewel de bedoeling goed is, blijven de resultaten toch achter bij de verwachtingen. Want het ging het toch om een herkenbaar programma om daarmee de afstand naar de inwoners te verkleinen en constructieve samenwerking met de gehele raad te realiseren?

Leefbare kernen

50PLUS wil extra woningen bovenop de al geplande woningen én met de focus op betaalbare woningen voor starters en senioren. 1800 woningen de komende 10 jaar is te weinig! We missen een verkenning met de provincie naar mogelijkheden om extra woningen te kunnen bouwen. Alleen kijken naar meer wooneenheden op één bouwtitel of woningsplitsing is onvoldoende. Ook de provincie moet door de tijd ingehaald meer mogelijkheden bieden en het college moet daar op aandringen vindt 50PLUS. Het moet dus ambitieuzer. **Graag een reactie van het college!**

50PLUS is blij met het groener maken van de kernen. Dit draagt bij aan welzijn, verkoeling, de klimaatdoelstellingen en een gezondere lucht. Wat ons betreft hoort aanplant van meer bos en zogenaamde 'Tiny Forests' binnen de bebouwde kom daar ook bij. We missen deze ambitie in het programma!

50PLUS hecht veel waarde aan het woonplezier en de leefbaarheid van de dorpskernen. 50PLUS vindt het daarom belangrijk dat de voorzieningen op peil blijven en er meer stabiliteit komt in de jaarlijkse woningbouw als randvoorwaarde voor bijvoorbeeld stabielere omvang van klassen op de basisscholen en aanwas van verenigingen etc.

Gezonde zorgzame gemeente

50PLUS is blij met de ambitie dat iedereen mee kan doen en we zorg dragen voor elkaar. Zo ook met het willen ondersteunen van de veerkracht en de gezondheid van met name de oudere inwoners.

In dat kader mist 50PLUS een integrale aanpak in de uitvoering van het seniorenbeleid. 50PLUS is teleurgesteld dat het bestuursprogramma slecht 1 maal rept over ouderen en 2 maal over senioren. En dan te weten dat de helft van onze inwoners de 50PLUS leeftijd heeft!! Dit verdient dus meer aandacht.

Mantelzorgers zijn erg belangrijk in het lang, verantwoord thuis wonen en leveren een belangrijke bijdrage in het leven van hulpbehoevenden en senioren. We zijn dan ook blij met het blijvend en verder borgen en versterken van de ondersteuning en de waardering van mantelzorgers.

50PLUS steunt ook het werken aan wat het college 'Positieve gezondheid' noemt. Voor de aanwezigen en kijkers thuis die niet snappen wat het college hiermee bedoeld..... het college bedoeld hiermee - niet de ziekte of kwaal centraal te stellen maar samen met maatschappelijke organisaties, verenigingen of andere inwoners initiatieven nemen en daardoor inwoners meer betekenis in hun leven te geven.

50PLUS is blij met nader onderzoek naar de slechte luchtkwaliteit binnen onze gemeente. Wat 50PLUS betreft een gericht locatie onderzoek daar waar herhaalde klachten zijn over de luchtkwaliteit. Om vervolgens natuurlijk bij te dragen aan gerichte en concrete lokale oplossingen. **Graag een reactie van het college.**

50PLUS is positief over het uitgangspunt behoud van kwaliteit van de dienstverlening in het sociale domein.

Vanuit de sociale en zorgzame gemeente die we zijn, kunnen en mogen we wat 50PLUS betreft niet weggijken voor onze gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de kwetsbaarste mensen in ons land en daarmee dus ook het grote vluchtelingen aantal in Nederland. We hebben hierin samen met de gemeentes in de regio maar ook zelf een eigen verantwoordelijkheid. Zeker in deze oorlogstijd waarin wij als land zelf betrokken zijn.

Daarbij kiest 50 plus voor een proactieve insteek. Om een te lang wachtend college en raad in beweging te brengen en om verordeningen van de landelijke overheid voor te zijn, diende 50PLUS een motie in.

Maandag 17 oktober spraken we gelukkig in de commissie bestuur en strategie toch over de opiniërende notitie 'Opvang asielzoekers en huisvesting statushouders'. Voldoende reden voor 50PLUS om de ingediende motie in te trekken. Na lang wachten is- **zijn** college en raad in beweging gekomen.

Voor inwoners, raad en college zijn de ideeën van 50PLUS hierover duidelijk en hopelijk inspirerend.

Klimaatbestendig en biodiversiteit

Als het gaat om klimaat en energietransitie kan 50PLUS zich op hoofdlijnen vinden in de geschetste koers. We zijn overigens zoals bekend tegenstanders van windmolens in Bernheze.

Gelukkig zien we vergroening van de wijken en kernen terug in het programma.

We missen zoals eerder gezegd de aanleg van enkele hectare extra bos en zogenaamde 'Tiny Forrest' binnen de woonomgeving. Behalve voor luchtkwaliteit en verkoeling ook belangrijk voor de CO2 opname.

Dat met de huidige middelen het aantal bomen afneemt, baart ons zorgen. Wat blijft er dan nog over van de belofde vergroening van de wijken? **Graag een reactie van het college!**

Zuur genoeg spoort de huidige energiecrisis inwoners en bedrijven aan tot 'het versnelt van het gas af' en energie besparen. Goed dat dit wordt ondersteunt met een klusbus, een energiecoach en een witgoedregeling maar ook duurzaamheidsregelingen.

Inmiddels heeft de wethouder Wijdeven ook toegezegd uit te zoeken alsnog zo'n duurzaamheidsregeling mogelijk te maken voor 75+ inwoners zodat ook zij hun woning kunnen verduurzamen en besparen op hun energierekening. Deze leeftijd discriminerende beperking staat immers ook niet in de 'Verordening Duurzaamheidsleningen gemeente Bernheze 2012'. We wachten in spanning af en rekenen op een snel resultaat van dit door 50PLUS blootgelegd duidelijk onbedoeld beleid. **Graag de laatste stand van zaken van de wethouder hierop.**

Duurzame landbouw en economie

Agrarische bedrijven hebben een bijzonder positie in onze gemeente. Daarbij hoort een toekomstperspectief. Wat 50PLUS betreft doen we dat in Brabant en ook in Bernheze samen.

Net zoals bij de woonopgaaf vindt 50PLUS dat we samen met de provincie moeten verkennen hoe we maximaal en dus meer gebruik kunnen maken van de bestaande of verruiming van mogelijkheden. Ook de provincie moet hier in opschuiven! 50PLUS mist deze ambitie in het bestuursprogramma. **Graag een reactie van het college.**

50PLUS steunt de integrale aanpak vanuit oogpunt leefbaarheid en veiligheid buitengebied, toekomstperspectief voor onze boeren en de volksgezondheid.

50PLUS steunt de economische visie en aanpak zoals verwoord in het programma en begroting.

Weerbare en veilige samenleving

50PLUS kan zich vinden in de aanpak van een weerbare en veilige samenleving en daarbij past de uitbreiding van het aantal BOA's.

Dienstverlening en sterke organisatie

En dan nog de dienstverlening aan onze inwoners. 50PLUS wil een betere dienstverlening aan onze inwoners. De digitale dienstverlening kan beter en het is goed te lezen dat het college een dienstverlening wil leveren die als **goed** wordt ervaren.

Het is vooral de uitvoering van en houding binnen de dienstverlening die 50PLUS zorgen baart en wat ons betreft moet en kunnen beide echt beter:

- Zo bleek dat te veel inwoners niet tevreden zijn over de wijze waarop vragen en aanvragen worden afgedaan
- Een dienstverlenende houding blijkt dus vooral uit daden in plaats van woorden. Hoe belangrijk wordt dienstverlening gevonden als de publieksbalie behalve in de ochtenden alleen 's woensdagmiddag tot 7 uur in de vooravond open is?
- Het college noemt dit , ik citeer - fysiek goed bereikbaar en beschikbaar, ook en juist voor inwoners die niet of minder vaardig zijn. Welke boodschap geef je hiermee af aan de inwoners en de ambtenaren?
- 50PLUS pleit voor een publieksbalie waar inwoners alle werkdagen tussen 9 uur 's morgens en 7 uur 's avonds kunnen binnenlopen zowel zonder als met afspraak.
- Wat daarbij zowel inwoners als de gemeente helpt, is een gemeentelijke ombudsman.

- We zijn dan ook erg benieuwd wat we hierover mogen verwachten in de uitgangspunten voor het programmaplan Kwaliteit Dienstverlening dat begin 2023 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. **Graag een reactie van het college**

Financiën

Wat 50PLUS betreft moeten we behoedzaam omgaan met de gemeentelijke reserves.

50PLUS vindt woordgebruik als RAVIJNJAAR 2026 nogal fatalistisch. Paniek zaaien is wat 50PLUS betreft niet nodig. Dat blijkt nu al uit de eerste positieve bijstelling in de onlangs verschenen september circulaire van het ministerie van Binnenlandse zaken.

Gezien het veelal jaarlijkse overschot wil 50PLUS onder normale omstandigheden, vanwege de meer dan solide financiële positie van Bernheze te hoge reserves en te hoge belastingen teruggeven aan de burger. Gezien de huidige omstandigheden zijn we daar nu daar terughoudend in en vinden we de OZB voorstellen acceptabel.

Tenslotte, dank ik de 50PLUS burgercommissieleden Jan van der Biezen, Joop Neijs en Tom van Kleef voor de geleverde bijdrage aan deze beschouwingen.

Ook dank ik de inwoners die ons weten te bereiken met vragen, zorgen of suggesties. Blijf dat doen want 50PLUS is dichtbij en betrokken.

Tot zover voorzitter, met dank aan het college en de ambtelijke organisatie.

Hans Bongers

Fractievoorzitter 50PLUS Bernheze